

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Broučkové a soudkyň JUDr. Lenky Grollové a JUDr. Milady Uhlířové ve věci

navrhovatelů: b) [jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

bytem [adresa]

c) [jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

bytem [adresa]

zastoupený advokátem Mgr. Davidem Jüngerem

sídlem 28. října 219/438, 709 00 Ostrava – Mariánské hory

d) [jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

bytem [adresa]

zastoupený obecným zmocněncem [jméno] [příjmení], [datum narození]

bytem [adresa]

za účasti: České Radiokomunikace a.s., IČO 24738875

sídlem Skokanská 2117/1, 169 00 Praha 6

zastoupená advokátkou Mgr. Ing. Markétou Císařovou

sídlem V Celnici 4, 110 00 Praha 1

o přezkoumání výše vypořádání v penězích dle § 220p obch. zák., o zveřejnění výroku soudu o správné výši vypořádání na 1 akcii právního předchůdce dalšího účastníka, o zaplacení částky 4 056 250 Kč s příslušenstvím navrhovatelů b), o zaplacení částky 384 600 Kč s příslušenstvím navrhovatelů c), o zaplacení částky 4 745 700 Kč s příslušenstvím navrhovatelů d), o odvolání navrhovatelů b), c) a d) proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2020, č. j. 25 Cm 163/2005-145 (správně, 25 Cm 163/2005 - 1145“)

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Městský soud v Praze usnesením uvedeným v záhlaví zamítl návrh na vstup společnosti Avanteva Czech s.r.o., IČO 08914044 se sídlem náměstí T. G. Masaryka 142, 261 01 Příbram (dále jen “Společnost”) do řízení jako navrhovatele namísto dosavadních navrhovatelů.

2. Soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že řízení se vede o přezkoumání výše vypořádání v penězích dle § 220p zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) a bylo zahájeno návrhem podaným v r. 2005. Rozhodné znění občanského soudního řádu, tj. znění do 31. prosince 2013, vychází z článku II. bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen “o. s. ř.”). Jedná se tedy o řízení, v němž se postupuje podle tehdy platného a účinného § 200e o. s. ř. Dle soudu prvního stupně se účastenství v tomto řízení podle § 200e odst.

3 o. s. ř. řídí ustanovením § 94 odst. 1 větou první o. s. ř., které mělo zjevnou vazbu na ust. § 81 odst. 1 o. s. ř. K tomu odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu (např. rozhodnutí ze dne 16. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2403/2010), dle níž se ustálil závěr, že v tzv. nesporném řízení nelze aplikovat ust. § 107a o. s. ř., a že případná hmotněprávní sukcese se projeví bez dalšího v okruhu účastníků řízení, neboť účastenství je přímo spojeno s tím, o čí práva nebo povinnosti má v řízení jít. Protože ale toto řízení má dle soudu prvního stupně veškeré parametry řízení sporného, a soud nemůže rezignovat na ochranu procesních práv účastníků, zabýval se dále tím, zda důvody, které navrhovatele vedly k postoupení pohledávky na nově vzniklou společnost s nulovým majetkem, nebyly motivovány snahou vyhnout se případné náhradě nákladů řízení, pokud by v řízení neměli úspěch. Vycházel přitom z rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 468/11 a sp. zn. III. ÚS 2482/14 a i z judikatury Nejvyššího soudu, dle které soud může výjimečně zamítnout návrh podle ust. § 107a o. s. ř. z důvodů uvedených v § 2 o. s. ř. Vzhledem k obstrukčnímu postupu navrhovatelů v řízení, k délce i složitosti tohoto sporu, k postoupení pohledávky na uměle vytvořený subjekt, k časové souvislosti mezi datem uzavření smlouvy o postoupení pohledávky i k problematické bonitě postupníka, dospěl soud prvního stupně k závěru, že jsou dány okolnosti, které podle judikatury svědčí o účelovém poustoupení pohledávky, jímž se navrhovatelé snaží vyhnout případné nutnosti hradit náklady řízení. Protože postup navrhovatelů je dle ust. § 2 o. s. ř. zneužitím práva, soud prvního stupně účast Společnosti v tomto řízení nepřipustil.

3. Proti usnesení soudu prvního stupně podali navrhovatelé včasné odvolání. V něm se předně vyjádřili k otázce aplikace ust. § 107a o. s. ř. v tomto řízení, ke které se Společnost již vyjadřovala podáním ze dne 24. 5. 2020. Odvolatelé shrnuli, že aplikace § 107a o. s. ř. v daném řízení nepřipadá v úvahu pro nespornou povahu tohoto řízení, což potvrzuje i rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 29 Cdo 4554/2007, která je i po rekodifikaci civilního práva nadále použitelná na toto řízení. Toho je třeba dle odvolatelů zohlednit i v rozhodnutí z hlediska souladu s ust. § 2 o. s. ř. Odvolatelé k tomu doplnili, že zamítnutí takového návrhu by mělo zcela zásadní důsledky na řízení, ve kterém je o takovém právu rozhodováno. Jestliže totiž na základě formálně platného postoupení došlo k hmotněprávní sukcesi, tj. k postoupení konkrétních práv z postupitele na postupníka, a zároveň není připuštěna změna v osobě účastníka řízení, který tato práva v řízení uplatňuje, ztrácí postupitel jakožto dosavadní účastník hmotněprávní podklad pro své účastenství v řízení, což by mohlo vést až k zamítnutí návrhu v důsledku absence aktivní věcné legitimace. Takové zamítnutí návrhu na procesní účastenství dle § 107a o. s. ř. představuje dle odvolatelů zásadní zásah do práva na spravedlivý proces ve smyslu č. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a proto soud musí takový postup jasně odůvodnit. Dále se odvolatelé vyjádřili ke skutečnostem vedoucím soud k závěru o zneužití práva dle § 2 o. s. ř. Odvolatelé navrhli, aby odvolací soud napadené usnesení v plném rozsahu zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení s tím, že současně uloží soudu prvního stupně, aby pokračoval v nadepsaném řízení na straně navrhovatele se Společností namísto dosavadních navrhovatelů; in eventum aby odvolací soud napadené usnesení v plném rozsahu změnil a návrhům všech dosavadních navrhovatelů na změnu účastníka řízení postupem podle § 220 odst. 1 o. s. ř., ve spojení s § 107a odst. 2 o. s. ř. vyhověl.

4. Podáním ze dne 13. 7. 2020 se Společnost v plném rozsahu připojila k podanému odvolání navrhovatelů, odkazuje na jeho odůvodnění a plně se s ním i s návrhy odvolatelů ztotožňuje. V podání ze dne 22. 10. 2020 nadto uvedla, že jí přijde zarážející tvrzení soudu o údajné problematické bonitě Společnosti zvláště v kontrastu s tím, že soud dříve bez jakýchkoliv komplikací připustil vstup společnost Wave Associates, s.r.o., IČO 27192440 do řízení jako postupníka 120 původních navrhovatelů. Společnost je ochotna složit soudu jistotu, která by v případě neúspěchu dosavadních navrhovatelů ve věci mohla sloužit k úhradě některých nákladů řízení.

5. Účastnice se k odvolání vyjádřila podáním ze dne 31. 8. 2020. Má za to, že navrhovatelé napadají postup soudu jen tam, kde se jim to hodí, přitom nenapadají postup soudu, kterým rozšířil možnost odvolání nad rámec zákona a že rekapitulace napadeného usnesení a závěry soudu ze strany

navrhovatelů jsou účelově překrouceny. Dle účastnice také odvolání obsahuje nepřípustné novu v bodě 13. Postoupení údajných nároků navrhovatelů na Společnost je dle účastnice účelové a evidentním případem zneužití práva ve smyslu § 2 o. s. ř., přičemž postup navrhovatelů v řízení je obstrukční. Účastnice je toho názoru, že napadené usnesení není vnitřně rozporné ani nepřezkoumatelné. Nepřipuštění vstupu Společnosti do řízení nepředstavuje porušení práva navrhovatelů na spravedlivý proces; připuštění vstupu by naopak znamenalo porušení práva účastnice na spravedlivý proces. Příklad vstupu společnosti Wave Associates, s.r.o. je dle účastnice nepřiléhavý, jelikož ta do řízení vstupovala na jeho samém počátku, nikoliv po 15 letech vedení od jeho zahájení. Navíc se účastnice domnívá, že navrhovatelé v důsledku postoupení svých údajných nároků pozbyli aktivní věcnou legitimaci, což sami dle ní potvrdili v odst. 47 odvolání. Účastnice navrhl, aby odvolání navrhovatelů bylo odmítnuto jako nepřípustné, případně aby bylo v plném rozsahu zamítnuto.

6. Na vyjádření účastnice reagovali navrhovatelé podáním ze dne 19. 10. 2020, ve kterém zopakovali svá tvrzení a zdůraznili, že soud prvního stupně sice na jednu stranu vyložil, že nadepsané řízení je nesporným řízením, na které nelze aplikovat ust. § 107a o. s. ř., na druhou stranu však odůvodnění napadeného usnesení včetně veškerých odkazů na judikaturu směřuje k tomu, že dle ust. § 107a o. s. ř. ve skutečnosti rozhodoval. Pokud by totiž postupoval ve smyslu § 94 odst. 1 o. s. ř., musel by bez dalšího rozhodnout o tom, že bude v řízení pokračováno na straně navrhovatele se Společností namísto dosavadních navrhovatelů. V tomto případě ale soud vydal dle navrhovatelů usnesení ve smyslu § 107a odst. 2 o. s. ř., proti kterému je odvolání přípustné vždy.

7. Odvolací soud, jenž s ohledem na čl. II. bod 2. zákona č. 293/2013 Sb. postupoval dle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen o. s. ř.), neboť řízení bylo zahájeno návrhem podaným v roce 2005, přezkoumal napadené usnesení i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 a 5, § 205 odst. 2 o. s. ř.), přihlížel k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 212a odst. 5 o. s. ř.) a neshledal podmínky pro potvrzení (§ 219 o. s. ř.) ani změnu (§ 220 odst. 1 o. s. ř.) napadeného usnesení.

8. Dle § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech z právních vztahů mezi obchodními společnostmi (družstvy) a jejich zakladateli (společníky nebo členy), jakož i mezi společníky (členy nebo zakladateli) navzájem, jde-li o vztahy týkající se účasti na společnosti (členského vztahu v družstvu), o vztahy z nabídky převzetí nebo z nesplnění nabídkové povinnosti, o vztahy z výkupu účastnických cenných papírů, o vztahy ze smluv, jimiž se převádí podíl společníka (členská práva a povinnosti), a o vztahy související se zvýšením základního jmění (přistoupením společníka nebo člena), není-li dána příslušnost podle písmena b).

9. Podle § 200e odst. 1 o. s. ř. je i řízení dle § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. řízením o některých otázkách obchodních společností, družstev a jiných právnických osob.

10. Dle § 200e odst. 3 o. s. ř. se účastenství ve věcech uvedených v § 200e odst. 1 o. s. ř. řídí ustanovením § 94 odst. 1 věty první. Rozhoduje se usnesením.

11. Podle § 94 odst. 1 věty první o. s. ř. v řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, jsou účastníky navrhovatel a ti, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno. Podle odst. 3 téhož ustanovení, jestliže někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, se neúčastní řízení od jeho zahájení, vydá soud, jakmile se o něm dozví, usnesení, jímž jej přibere do řízení jako účastníka.

12. Podle ust. § 107a o. s. ř. má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 (odstavec 1). Soud návrhu usnesením vyhoví, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní

skutečnost uvedená v odstavci 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány (odstavec 2).

13. Soudu prvního stupně lze v této věci přisvědčit pouze v tom, že řízení o přezkoumání výše vypořádání v penězích dle § 220p zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), je řízením dle § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. Dopadá na ně proto ustanovení § 200e a násl. o. s. ř., přičemž jde o tzv. řízení nesporné; účastenství v něm se s ohledem na § 200e odst. 3 o. s. ř. řídí ustanovením § 94 odst. 1 o. s. ř. Pokud, ale jde o jeho následný postup, kdy návrhy navrhovatelů, jimiž se domáhali, aby bylo v řízení pokračováno na jejich straně se Společností, posuzoval de facto dle ust. § 107a o. s. ř. jako návrhy na vstup Společnosti do řízení na místo dosavadních navrhovatelů, a tak o nich i rozhodl, tomu již přisvědčit nelze.

14. Ze znění ustanovení § 107a o. s. ř. plyne, že je použitelné pouze ve sporném řízení a v řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem. V řízení tzv. nesporném, se případná hmotněprávní sukcese, projeví bez dalšího v okruhu účastníků řízení, neboť účastenství je tu přímo spjato s tím, o či práva nebo povinnosti má v řízení jít (srov. shodně např. [příjmení], J. – [příjmení], L. – [příjmení], Z.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl, 7. Vydání, Praha, C. H. Beck 2006, str. 492).

15. Dle judikatury Nejvyššího soudu, nastala-li v průběhu tzv. nesporného řízení (§ 200e o. s. ř.) právní skutečnost, s níž je spojen převod nebo přechod práva či povinnosti, o něž v řízení jde, nepoužije se ustanovení § 107a o. s. ř., ať už v řízení před soudem prvního stupně nebo v řízení odvolacím, a soud nevydá rozhodnutí podle ustanovení § 107a odst. 2 o. s. ř. Zjistí-li takovou skutečnost (nebo je-li soudu oznámena některým z účastníků) pokračuje v řízení s procesním nástupcem dosavadního účastníka poté, kdy o pokračování v řízení s procesním nástupcem uvědomí účastníky i procesního nástupce přípisem či usnesením o vedení řízení podle § 167 o. s. ř. V této situaci není na místě ani postup podle § 94 odst. 3 o. s. ř., neboť uvedené ustanovení se vztahuje na případy, kdy někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, se neúčastní řízení (ač tomu tak mělo být) od jeho zahájení. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. Cdo 4554 /2007 a ze dne 29. 5. 2019 sp. zn. 27 Cdo 3902/2017, veřejnosti dostupná na www.nsoud.cz).

16. Ve smyslu výše uvedeného tak odvolací soud shledal, že návrhy navrhovatelů v tomto nesporném řízení nejsou ničím jiným, než jejich oznámením soudu o tom, že nastala právní skutečnost, s níž je spojena případná hmotněprávní sukcese. Takovým oznámením navrhovatelé neuplatňují své procesní právo, neboť i bez tohoto oznámení, pokud soud v řízení existenci takové skutečnosti zjistí, pokračuje v něm s procesním nástupcem dosavadních navrhovatelů. A to poté, kdy by o pokračování v řízení s procesním nástupcem uvědomil navrhovatele a i procesního nástupce (Společnost), a to buď přípisem či usnesením o vedení řízení podle § 167 o. s. ř., proti kterému není odvolání přípustné (§ 202 odst. 1 písm. a) o. s. ř.).

17. Lze tedy shrnout, že v tomto nesporném řízení, jakkoliv se může jevit, že má prvky řízení sporného, nelze aplikovat ust. § 107a o. s. ř. Pročež ani nelze předmětná podání navrhovatelů posuzovat jako jejich návrhy dle ust. § 107a odst. 1 o. s. ř., a potažmo zkoumat, zda jimi navrhovatelé účelově nezneužívají procesní úpravy procesního nástupnictví při singulární sukcesi a následně o nich rozhodnout dle ust. § 107a odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ust. § 2 o. s. ř. tak, jak to nesprávně učinil soud prvního stupně.

18. Odvolací soud ze všech uvedených důvodů uzavírá, že soud prvního stupně svým postupem a rozhodnutím dle ust. § 107a o. s. ř. zatížil řízení jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí, a za odvolacího řízení nelze zjednat nápravu.

19. Odvolací soud proto napadené usnesení soudu prvního stupně podle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušil a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. mu věc vrátil k dalšímu řízení.

20. O náhradě nákladů odvolacího řízení bude rozhodnuto soudem prvního stupně až v souvislosti s rozhodnutím ve věci samé (§ 151 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 14. ledna 2021

JUDr. Lenka Broučková
předsedkyně senátu